

334353 - Мусулмон дар баробари коронавирус чӣ кор бояд кунад?

савол

Дар ин рӯзҳо, ки вируси корона КОВИД-19 паҳн шуда истодааст, ичро кардани қадом корҳое аз мусулмон талаб карда мешавад? Чи гуна Аллоҳ таъоло ин балоро аз мөмбандорад?

Чавоби муфассал

Ҳамду сано барои Аллоҳ.

Ҳар гоҳ балову вабо нозил шавад, муолаҷаву табобати он дар тавба ба сӯи Аллоҳ таъоло, зориву илтиҷо ба сӯи Ў, баргардонидани ҳуқуқ ба соҳибонаш, бо ҳамроҳии истиғфори зиёд, тасбех, дуруд бар паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод), оғият пурсидан аз Аллоҳ, сабабҳои пешгирий ва табобатро риоя кардан, ба монанди карантин, эмкуний ва табобати тиббӣ агар ёфт шавад.

1- Тавба ва тазарруъ:

Аллоҳ таъоло фармудааст:

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَّةٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَآتَحْذِنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالصَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَّصَرَّعُونَ * فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بِأَسْنَانَ تَصَرَّعُوا .} وَلَكِنْ قَسْطٌ قُلُوبُهُمْ وَرَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ.

الأنعام/42, 43

}Ҳамоно (эй паёмбар) ба сӯи умматҳое, ки пеш аз ту буданд, (паёмбароне) фиристодем, (чун нофармонӣ кардан) пас ононро ба саҳтиҳо ва оғатҳо дучор соҳтем, шояд ки зорӣ ва тазарруъ кунанд. Пас, ҷаро ҳангоме ки азоби Мо ба он расид, тазарруъ накарданд? Вале дилҳояшон саҳт шудааст ва шайтон он чиро анҷом медоданд, барояшон оростааст{. (Сураи Аньом: 42-43).

Ибни Касир (раҳмати Аллоҳ бар ў бод) дар тафсири худ (3/256) фармудааст:

Сухани Аллоҳ таъоло: }Ҳамоно (эй паёмбар) ба сўи умматҳое, ки пеш аз ту буданд, (паёмбароне) фиристодем, (чун нофармонӣ карданд) пас ононро ба сахтиҳо·{ **яъне, камабағалӣ ва тангдастӣ дар зиндагӣ** }. ва офатҳо·{ **бемориҳо, касалиҳо ва дардҳо** }. дучор соҳтем, шояд ки зорӣ ва тазарруъ кунанд{. Яъне: Аллоҳро дуо намоянд ва ба сўи ӯ тазарруъ ва хушӯъ кунанд.

Аллоҳ таъоло фармудааст: }Пас, чаро ҳангоме ки азоби Мо ба онон расид, тазарруъ накарданд? ·{ **Яъне: Чаро ҳангоме, ки онҳоро ба бало гирифтор кардем, ба сўи Мо тазарруъ ва мутавассил нашуданд?** }. Вале дилҳояшон саҳт шудааст ·{ **яъне, нарму хошеъ нашуд** }. ва шайтон он чиро·{ **яъне, ширку гуноҳонро** }. анҷом медоданд, барояшон оростааст{. Поёни сухан.

Аллоҳ таъоло фармудааст:

أَوَلَّا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْسَدُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَكَّرُونَ.

التوبه/126

}Оё онон намебинанд, ки ҳар сол як ё ду бор озмуда мешаванд? Аммо на тавба мекунанд ва на панд мегиранд{. (Сураи Тавба: 126).

Бало танҳо ба сабаби гуноҳ нозил мешавад ва танҳо бо тавба аз байн меравад. Чуноне ки Аббос (Аллоҳ аз ӯ хушнуд бод) дар дуои истисқо (талаби борон) гуфтааст.

Ҳофиз Ибни Ҳачар (раҳмати Аллоҳ бар ӯ бод) дар китоби Фатҳу-л-борӣ (2/497) гуфтааст: "Зубайр ибни Баккор дар китоби Ал-Ансаб сифати дуоero, ки Аббос дар ин воқеа хондааст ва вақтеро, ки дар ин воқеа рух додааст, баён кардааст. Бо санади худ ривоят кардааст, ки вақте Умар аз Аббос дархост намуд, то аз Аллоҳ борон биталабад, Аббос дар дуои худ гуфт: Эй Аллоҳ! Бало танҳо ба сабаби гуноҳ нозил шудааст ва танҳо бо тавба аз байн меравад". Поёни сухан.

2- Аммо истиғфор, яке аз сабабҳои тандурустӣ, нерӯ ва зиндагии некӯ аст.

Аллоҳ таъоло фармудааст:

•{وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمْتَغِكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ}.

3/هود

}Ва ин ки аз Парвардигоратон омурзиш бихоҳед, сипас ба сӯи ӯ тавба кунед, то шуморо ба хайру хубӣ то муддати муайяне баҳраманд созад ва ҳар соҳиби фазлеро ба андозаи фазлаш баҳшад{. (Сураи Ҳуд: 3).

Аллоҳ таъоло фармудааст:

•{وَيَا قَوْمٍ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مَذْرَارًا وَيَرِدُكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا}.

•{مُجْرِمِينَ}.

52/هود

}Ва эй қавми ман, аз Парвардигоратон омурзиш бихоҳед, сипас ба сӯи ӯ тавба кунед, то борони осмонро паёпай бар шумо фурӯ резад ва неруе бар неруятон биафзояд ва гунаҳкорона рӯй нагардонед{. (Сураи Ҳуд: 52).

3- Аммо дар мавриди тасбех бошад, Аллоҳ ба мо хабар додааст, ки ӯ Юнус (дуруди Аллоҳ бар ӯ бод)-ро бо воситай тасбех аз ғаму андӯҳаш начот дод ва ишора намуд, ки мӯъминонро низ бо он начот хоҳад дод.

Аллоҳ таъоло фармудааст:

•{وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُعَاضِبًا فَقَطَنَ أَنْ لَنْ تَقْدِرَ عَلَيْهِ فَتَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنْ مَنْ}.

•{الظَّالِمِينَ * فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْعَمَّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ}.

الأَنْبِيَاءُ / 87 - 88

}Ва Зуннун (Юнус)-ро (ёд кун) он гоҳ, ки хашмгин рафт ва пиндошт, ки Мо ҳаргиз бар ӯ танг намегирим. Пас, (вақте моҳӣ ӯро фурӯ бурд) дар торикиҳо нидо дод, ки ҳеч маъбуде (бар ҳақ) ҷуз Ту нест. Ту пок ҳастӣ. Ҳамоно, ман аз ситамкорон будам. Пас дуояшро иҷобат кардем ва ӯро аз андуҳ начот додем ва мӯъминонро инчунин начот медиҳем{. (Сураи Анбиё: 87-88).

Аллоҳ таъоло фармудааст:

﴿فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ * لَلَّيْثُ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُيَقْتَلُونَ﴾.

الصافات / 143

} Пас албатта, агар ўаз тасбехгүён намебуд, яқинан то рӯзе, ки (мардум) барангехта мешаванд, дар шиками он (моҳӣ) боқӣ мемонд{. (Сураи Соффот: 143).

Аҳмад (1462) ва Тирмизӣ (3505) аз Саъд (Аллоҳ аз ў хушнуд бод) ривоят кардаанд, ки гуфт: Расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) фармудааст: Дуои Зуннун (Юнус), ҳангоме ки дар шиками моҳӣ буд, чунин дуо кард:

«لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ شَبَّحَنَّكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ»

"Ло илоҳа илло анта субҳонака иннӣ кунту мина-з-золимиин".

(Ҳеч маъбуде бар ҳақ ҷуз Ту нест. Ту пок ҳастӣ. Ҳамоно, ман аз ситамкорон будам).

Марди мусулмоне инро дар амре ба забон намеоварад, магар ин ки Аллоҳ барояш иҷобат мекунад. Албонӣ ин ҳадисро саҳех донистааст.

Ибни Қаййим (раҳмати Аллоҳ бар ў бод) гуфтааст: "Ибни Масъуд фармудааст: Ҳеч паёмбаре аз паёмбарон ғамгин намешуд, магар ин ки бо тасбех ёрӣ мехост". Поёни сухан аз китоби Ал-Ҷавобу-л-кофӣ, саҳ 14.

4- Аммо дуруд бар паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) яке аз бузургтарин сабабҳои дур шудани ғаму андӯҳ аст.

Аҳмад (21242) ва Тирмизӣ (2457) ва ин лафзи Тирмизӣ аст аз Убай ибни Каъб ривоят кардаанд, ки расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) ҳангоме, ки ду сеяки шаб мегузашт, бармехесту мегуфт: **«Эй мардум, Аллоҳро зикр кунед, Аллоҳро зикр кунед. Нахустин нафҳаи қиёмат (дамидан дар сур) омад, аз паси он нафҳаи дуввум меояд, марг бо он чи дар худ дорад, омадааст, марг бо он чи дар худ дорад, омадааст»**. Убай гуфт: Гуфтам: Эй расулуллоҳ, ман бисёр бар ту дуруд

мефиристам, пас чи миқдоре аз дурудамро (ба чои дуое ки барои худ мекунам) барои ту қарор бидиҳам? Гуфт: «**Ҳар чӣ меҳоҳӣ**». Гуфтам: Ҷаҳорякашро. Гуфт: «**Ҳар чӣ меҳоҳӣ, пас агар зиёд намоӣ, бароят беҳтар аст**». Гуфтам: Нисфашро. Гуфт: «**Ҳар чӣ меҳоҳӣ, пас агар зиёд намоӣ, бароят беҳтар аст**». Гуфтам: Ду сеякашро. Гуфт: «**Ҳар чӣ меҳоҳӣ, пас агар зиёд намоӣ, бароят беҳтар аст**». Гуфтам: Пас ҳамаи дурудамро барои ту қарор медиҳам. (Яъне тамоми вақте, ки барои худ дуо мекардам, ба чои ҳамаи он бароят дуруд мефиристам). Гуфт: «**Дар ин ҳолат ғамат бартараф мегардад ва гуноҳат баҳшида мешавад**».

Дар лафзи Аҳмад чунин омадааст: Убай ибни Каъб аз падараш ривоят кардааст, ки марде гуфт: Эй расулуллоҳ, агар ҳамаи дурудамро барои ту қарор бидиҳам, чӣ фикр дорӣ? (Яъне агар тамоми вақте, ки барои худ дуо мекардам, ба чои ҳамаи он бароят дуруд бифиристам, чӣ фикр дорӣ?) Гуфт: «**Дар ин ҳолат Аллоҳ ғами дунёву охирататро бартараф мекунад**». Албонӣ ва муҳаққиқони "Муснад" ин ҳадисро ҳасан шуморидаанд.

Ибни Қаййим дар "Чилоу-л-афҳом" (саҳ 79) нақл кардааст, ки Шайхулислом Ибни Таймийя оиди тафсири ин ҳадис пурсида шуд, дар ҷавоб гуфт: "Убай ибни Каъб дуое дошт, ки бо он барои худ дуо мекард. Ба паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) гуфт: Оё аз ҷаҳор як қисми дуои худро барои ў ҳамчун дуруд қарор бидиҳад? Гуфт: «**Агар зиёд намоӣ, бароят беҳтар аст**». Гуфт: Нисфашро. Гуфт: «**Агар зиёд намоӣ, бароят беҳтар аст**». То онҷо, ки гуфт: Ҳамаи дурудамро барои ту қарор медиҳам. Яъне ҳамаи дуои худро барои ў ҳамчун дуруд қарор медиҳам. Гуфт: «**Дар ин ҳолат ғамат бартараф мегардад ва гуноҳат баҳшида мешавад**». Зоро касе, ки бар паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) як маротиба дуруд бифиристад, Аллоҳ ба ивази он бар ў даҳ маротиба дуруд мефиристад ва Аллоҳ бар касе, ки дуруд бифиристад, ғами ўро бартараф мекунад ва гуноҳи ўро мебахшад". Поёни сухан.

5- Аммо пурсидани оғият дар субҳу шом машрӯъ аст. Дар ҳангоми интишори вабо муҳимтар ва муаккадатар мегардад.

Аҳмад (4785), Абудовуд (5074) ва Ибни Моча (3871) аз Абдуллоҳ ибни Умар ривоят кардаанд, ки гуфт: Расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) ин дуохоро ҳангоми субҳу шом тарк намекард:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْغَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْغَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايِ وَأَهْلِي وَمَالِي،
اللَّهُمَّ اشْرُّ عَوْرَاتِي، وَآمِنْ رَوْغَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَنِينَ يَدَيَ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شَمَائِلِي، وَمِنْ
«فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي

"Аллоҳумма инній асьалука-л-ъофията фи-д-дунё ва-л-охирати, аллоҳумма инній асьалука-л-ъафва ва-л-ъофията фї динї ва дунёя ва ахлї ва молї, аллоҳуммастур ъавротї ва омин равъотї, аллоҳуммахфазнї мин байни ядайя ва мин халфї ва ъан яминї ва ъан шимоли ва мин фавқї ва аъузу биъзаматика ан уғтола мин таҳтї".

(Эй Аллоҳ, ман аз Ту оғиятро дар дунёву охират мепурсам. Эй Аллоҳ, ман аз Ту омурзишу оғиятро дар дину дунёям ва хонаводаву молам мепурсам. Эй Аллоҳ, авратҳои маро бипӯш ва тарсҳои маро ба амният иваз бикун. Эй Аллоҳ, маро аз пеши рӯям ва аз пушти сарам ва аз самти росту чапам ва аз самти болоям ҳифз бикун ва ба бузургии Ту паноҳ мебарам, ки ногаҳон аз самти поинам кушта шавам. Яъне: Фурӯ рафтан дар замин аст).

Аҳмад (20430) ва Абудовуд (5090) аз Абдурраҳмон ибни Абубакра ривоят кардаанд, ки ў ба падара什 гуфт: Эй падарам, ман туро ҳар субҳ мешунавам, ки чунин дуо менамой:

«اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

"Аллоҳумма ъофинї фї бадани, аллоҳумма ъофинї фї самъї, аллоҳумма ъофинї фї басарї, ло илоҳа илло анта".

(Эй Аллоҳ, маро дар баданам оғият бахш. Эй Аллоҳ, маро дар шунавоиям оғият бахш. Эй Аллоҳ, маро дар биноиям оғият бахш. Ҳеч маъбуде бар ҳақ ҷуз Ту нест).

Инро се маротиба ҳар субҳу шом такрор мекунї. Ў гуфт: Ман аз расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) шунидаам, ки ин дуохоро меҳонд ва дўст медорам, ки ба

суннати ў пайравй кунам.

Аз چумлаи дуоҳои фоиданок дар ин мақом, дуоҳоест, ки дар ин ҳадисҳо омадааст:

Тирмизӣ аз Абуҳурайра (Аллоҳ аз ў хушнуд бод) ривоят кардааст, ки гуфт:

Расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) дуо карда мегуфт:

«اللَّهُمَّ مَتَّعْنِي بِسَمْعِي وَبَصَرِي وَاجْعَلْهُمَا الْوَارِثَ مِنِي، وَاحْذِ مِنْهُ بِثَارِي»

"Аллоҳумма маттиънӣ бисамъӣ ва басарӣ ваҷъалҳумо-л-вориса миннӣ, вансурнӣ ъало ман язлимунӣ, ва хуз минҳу бисаърӣ".

(Эй Аллоҳ, маро бо шунавоӣ ва биноиям баҳраманд бигардон ва он дуро аз ман меросбар қарор бидех ва маро бар касе, ки маро зулм менамояд, нусрат бидех ва қасоси маро аз ў бигир).

(Ва он дуро аз ман меросбар қарор бидех). Яъне: Ондуро то ҳангоми маргам сиҳату солим нигаҳ дор.

Аҳмад (13004), Абудовуд (1554) ва Насой (5493) аз Анас ривоят кардаанд, ки паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) мегуфт:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَغُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ، وَالْجَنُونِ، وَالْجُذَامِ، وَمَنْ سَيِّئَ الْأَسْقَامُ»

"Аллоҳумма иннӣ аъзу бика мина-л-бараси ва-л-ҷунуни ва-л-ҷузоми ва мин сайии-л-асқоми".

(Эй Аллоҳ, аз песӣ, девонагӣ, ҷузом (маҳав) ва аз зишттарин бемориҳо ба Ту паноҳ мебарам).

Аҳмад (528), Абудовуд (5088), Тирмизӣ (3388) ва Ибни Моча (3869) аз Усмон ибни Аффон ривоят кардаанд, ки гуфт: Расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод)-ро шунидам, ки мегуфт: Касе, ки бигӯяд:

«بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَصُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ، فِي السَّمَاءِ، وَلَا فِي الْأَرْضِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ»

"Бисмиллоҳи-л-лаҳӣ ло язурру маъасмиҳи шайун фи-л-арзи ва ло фи-с-самои ва ҳува-с-самиъу-л-ъалим".

(Ба номи Аллоҳ, ки бо номи ӯ чизе дар замин ва осмон

зарар намерасонад ва ӯ шунавову доност).

се маротиба, то субҳ балои ногаҳонӣ ба ӯ намерасад ва касе, ки онро ҳангоми субҳ се маротиба бигӯяд, то шом балои ногаҳонӣ ба ӯ намерасад.

6- Аммо анҷом додани сабабҳо бошад, ба монанди карантин ва табобат, роҳу равиши паёмбарамон (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) бар он далолат мекунад. Паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) ба табобат амр карда ва ба пешгирии беморӣ ишора намудааст ва амр кардааст, ки шахси бемор ба назди солим ворид нашавад ва аз сафар кардан ба кишваре, ки дар он тоун рух додааст, манъ кардааст.

Паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) фармудааст: **«Табобат кунед, зоро Аллоҳ таъоло ҳеч дарду бемориеро нагузошт, магар ин, ки табобатеро барои он қарор додааст, ба ҷуз як дард, ки он пири аст»**. Аҳмад (17726), соҳибони сунан, Абудовуд (3855), Тирмизӣ (2038) ва Ибни Моча (3436) ин ҳадисро ривоят кардаанд. Албонӣ ин ҳадисро дар китоби "Саҳиҳи Абудовуд" саҳех донистааст.

Паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) фармудааст: **«Касе, ки ҳангоми субҳ ҳафт дона хурмои аҷва бихӯрд, дар он рӯз заҳр ва сеҳр (ҷоду) бар ӯ таъсир намекунад»**. Ривояти Бухорӣ (5769) ва Муслим (2057).

Бухорӣ (5771) ва Муслим (2221) аз Абуҳурайра (Аллоҳ аз ӯ хушнуд бод) ривоят кардаанд, ки гуфт: Паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) фармудааст: **«Ҳеч касе шутурони бемори худро ба назди шутурони солими дигаре ворид насозад»**.

Паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) фармудааст: **«Агар аз паҳншавии тоун дар сарзамине боҳабар шудед, ба онҷо наравед. Ва агар дар сарзамини шумо тоун рух диҳад, аз онҷо хориҷ нашавед»**. Ривояти Бухорӣ (5728) ва Муслим (2218).

Аз Аллоҳ таъоло пурсонем, ки бало ва ваборо аз мо дур намояд.

Аллоҳ донотар аст.